

Politechnika Poznańska
Instytut Maszyn Roboczych
I Pojazdów Samochodowych

Praca dyplomowa

**„Pneumatyczny układ hamulcowy
– stanowisko dydaktyczne.
Projekt konstrukcyjny”**

Prowadzący
Dr inż. Grzegorz Ślaski

Wykonał
Albert Nowakowski
WMRiT

Poznań 2009

STRESZCZENIE	2
WYKAZ SKRÓTÓW I OZNACZEŃ.....	3
WSTĘP	4
1 BUDOWA I DZIAŁANIE UKŁADÓW PNEUMATYCZNYCH.....	6
1.1 WYMAGANIA STAWIANE UKŁADOM HAMULCOWYM.....	6
1.2 ZALETY I WADY HAMULCÓW PNEUMATYCZNYCH.....	7
1.3 PODZIAŁ I RODZAJE MECHANIZMÓW HAMULCOWYCH	7
1.4 PODZIAŁ PNEUMATYCZNYCH UKŁADÓW HAMULCOWYCH NA OBWODY.....	9
1.4.1 Układy jednoobwodowe.....	9
1.4.2 Układy dwuobwodowe.....	10
1.4.3 Układy trójobwodowe	10
1.5 ŹRÓDŁO ENERGII	10
1.5.1 Sprężarka tłokowa (A)	10
1.6 ELEMENTY ROZDZIAŁU I REGULACJI POZIOMU ENERGII	14
1.6.1 Jednokomorowy osuszacz powietrza (B)	14
1.6.2 Regulator ciśnienia (C).....	16
1.6.3 Zbiorniki sprężonego powietrza (D).....	20
1.6.4 Automatyczny zawór odwadniający (I).....	22
1.6.5 Trójobwodowy zawór zabezpieczający (J)	23
1.7 ELEMENTY UKŁADU STEROWANIA I PRZENOSZENIA ENERGII	26
1.7.1 Główny zawór hamulcowy (E)	26
1.7.2 Awaryjny i postojowy zawór hamulcowy (H).....	30
1.7.3 Automatyczny regulator siły hamowania	36
1.7.4 zawór przekaźnikowy.....	36
1.7.5 Układy sterowania przyczepą.....	36
1.7.6 zawór sterowania hamulcem przyczepy.....	40
1.8 ELEMENTY WYKONAWCZE.....	40
1.8.1 Silowniki hamulcowe	40
2 KONCEPCJA PROJEKTOWANEGO STANOWISKA.....	47
2.1 STAN AKTUALNY STANOWISKA (FOT. A. NOWAKOWSKI)	47
2.2 OGÓLNE ZAŁOŻENIA	48
2.3 ELEMENTY PODLEGAJĄCE MODERNIZACJI (FOT. A. NOWAKOWSKI)	48
3 PROJEKT KONFIGURACJI BADAWCZYCH UKŁADÓW.....	50
4 BUDOWA STANOWISKA	50
4.1 SCHEMATY KONFIGURACJI	51
5 TESTY STANOWISKA	58
6 DIAGNOSTYKA UKŁADÓW PNEUMATYCZNYCH	59
7 WNIOSKI POKONFIGURACYJNE.....	62
8 BHP NA STANOWISKU DYDAKTYCZNYM.....	63
LITERATURA I INNE ŹRÓDŁA	63

STRESZCZENIE

Praca składa się z ośmiu rozdziałów oraz siedmiu schematów przedstawiających budowanie układu hamulca pneumatycznego zaczynając od najprostszych układów.

Rozdział pierwszy zawiera cel pracy, wprowadzenie, krótką historię dotyczącą bezpieczeństwa oraz sprawności układu pneumatycznego.

Rozdział drugi pozwala zapoznać się teoretycznie z podstawowymi zagadnieniami dotyczącymi budowy i działania pneumatycznych układów hamulcowych.

Rozdział trzeci wyjaśnia koncepcję projektowanego stanowiska, opisuje aktualny stan stanowiska, ogólną propozycję projektu oraz podzespoły podlegające modernizacji.

W rozdziale czwartym omówiono projekty konfiguracyjne i badawcze podstawowych układów pneumatycznych oraz różne konfiguracje.

Rozdział piąty pozwala zapoznać się z budową stanowiska, pozwala na podstawie zdjęć i opisów zapoznać się z projektowanym stanowiskiem.

Rozdział szósty przedstawia testy stanowiska wraz z opisami przebiegu symulacji budując podstawowe układy aż do bardziej zaawansowanych.

Rozdział siódmy informuje o zagrożeniach występujących przy pracy z układami będącymi pod wysokim ciśnieniem, a zarazem postępowania podczas pracy.

Rozdział ósmy wyjaśnia wnioski i uwagi po zbudowaniu układów od najprostszych do bardziej zaawansowanych, pozwala na stwierdzenie sensu budowy takich układów.

Rozdział dziewiąty omawia diagnostykę układów pneumatycznych.